

Міністерство освіти і науки України

Департамент освіти і науки Львівської обласної державної адміністрації

Національний університет «Львівська політехніка» (м. Львів, Україна)

Дніпровська академія неперервної освіти (м. Дніпро, Україна)

Науковий інститут психології освіти та виховання (м. Рим, Італія),

Люблінська Політехніка (м. Люблін, Республіка Польща)

Вища школа міжнародних відносин і суспільних комунікацій (м. Хелм, Республіка Польща)

Празький гуманітарно-технологічний інститут (м. Прага, Чеська Республіка)

ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ПЕДАГОГА В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЇ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ: МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЧНА ТА ПРОФЕСІЙНА / ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНА МОБІЛЬНІСТЬ

**Матеріали Міжнародної науково – практичної конференції
26 -27 листопада 2021 року**

Львів – 2021

Міністерство освіти і науки України
Департамент освіти і науки Львівської обласної державної адміністрації
Національний університет «Львівська політехніка» (м. Львів, Україна)
Дніпровська академія неперервної освіти (м. Дніпро, Україна)
Науковий інститут психології освіти та виховання (м. Рим, Італія),
Люблінська Політехніка (м. Люблін, Республіка Польща)
Вища школа міжнародних відносин і суспільних комунікацій (м. Хелм, Республіка Польща)
Празький гуманітарно-технологічний інститут (м. Прага, Чеська Республіка)

**ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ПЕДАГОГА В УМОВАХ
ІНТЕГРАЦІЇ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО ОСВІТНЬОГО
ПРОСТОРУ: МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЧНА ТА ПРОФЕСІЙНА
/ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНА МОБІЛЬНІСТЬ**

**Матеріали Міжнародної науково – практичної конференції
26 -27 листопада 2021 року**

Львів – 2021

Професійний розвиток педагога в умовах інтеграції до європейського освітнього простору: міжнародна академічна та професійна / професійно-педагогічна мобільність: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Національний університет «Львівська політехніка», м. Львів, 26 – 27 листопада 2021 року)/ за ред. Ю.М. Козловського, О.М. Ієвлева, Т.М. Горохівської, М.Ф.Криштановича, О.Якимець; за заг. ред. О.М. Ієвлева. Львів, 2021. 293 с.

Рекомендовано до друку кафедрою педагогіки та інноваційної освіти Національного університету «Львівська політехніка» (протокол № 5 від 24 грудня 2021 р.) та кафедрою загальної педагогіки та педагогіки вищої школи Львівського національного університету імені І.Франка (протокол № 8 від 28 грудня 2021 р.)

Редакційна колегія:

Козловський Ю.М., доктор педагогічних наук, професор (голова) (м. Львів, Україна)
Ієвлев О.М., доктор педагогічних наук, доцент (м. Львів, Україна) (заступник голови)

Муқан Н.М., доктор педагогічних наук, професор (м. Львів, Україна)

Пріма Л.М., доктор педагогічних наук, професор (м. Луцьк, Україна)

Горохівська Т.М., доктор педагогічних наук, доцент (м. Львів, Україна)

Криштанович М.Ф., доктор наук з державного управління, професор (м. Львів, Україна)

Якимець О., доктор філософії (м. Рим, Італія)

Шуплат А.І., відповідальний секретар

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції відображають проблеми професійного розвитку педагога в умовах інтеграції до європейського освітнього простору освіти. Провідним чинником, що визначають ефективність цього розвитку, є міжнародна академічна та професійна / професійно-педагогічна мобільності педагога.

Адресується науковцям, педагогам практикам, керівникам, методистам закладів вищої, фахової передвищої, професійної, загальної середньої освіти та працівникам інститутів післядипломної педагогічної освіти.

Матеріали, що включено до збірника, подано у авторській редакції. Автори несуть повну відповідальність за опублікований матеріал.

Рецензенти:

Квас О.В., доктор педагогічних наук, професор

Сікорський П.І., доктор педагогічних наук, професор

Швай Р.-М. І., доктор педагогічних наук, професор

ПРОФЕСІЙНА МОБІЛЬНІСТЬ ПЕДАГОГА ТА ОСОБИСТІСНА САМОРЕАЛІЗАЦІЯ Вікторія Савченко, Світлана Світлич, Андрій Куций	221
ПРОФЕСІЙНА МОБІЛЬНІСТЬ ПЕДАГОГА: ДО ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ Борис Братаніч, Тетяна Струкова, Любов Кравченко	225
ПРОФЕСІЙНА МОБІЛЬНІСТЬ ПЕДАГОГА В КОНТЕКСТІ СТАНОВЛЕННЯ ФАХІВЦЯ Олена Соя	229
АКАДЕМІЧНА МОБІЛЬНІСТЬ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО УЧИТЕЛЯ ПРИРОДНИЧИХ НАУК Галина Жирська, Наталія Міщук, Любов Барнаб, Алла Степанюк	233
ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ВЕБІНАРУ Зоряна Ткач	237
ІННОВАЦІЙНИЙ ХАРАКТЕР ПРОФЕСІЙНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СУЧАСНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ Ольга Стеценко	240
ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ДО ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В СТУДЕНТІВ Станіслав Бровко	245
ІННОВАЦІЙНО-ОСВІТНЯ МОБІЛЬНІСТЬ ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК ВІДПОВІДЬ НА ВИКЛИКИ ПАНДЕМІЧНО ЗУМОВЛЕНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ Лілія Барановська, Михайло Барановський	249
ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ КОНТЕНТ ПРОФЕСІЙНОЇ МОБІЛЬНОСТІ ПЕДАГОГА В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА Світлана Кушнікова	254
СЕКЦІЯ 4.	
<i>МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЧНА МОБІЛЬНІСТЬ УЧАСНИКАМ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ: ПЕДАГОГІЧНІ, ПСИХОЛОГІЧНІ, ЕКОНОМІЧНІ ТА ЮРИДИЧНІ АСПЕКТИ</i>	
МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЧНА МОБІЛЬНІСТЬ: ТОЧКА ЗОРУ СТУДЕНТІВ Мар'яна Ямелинець	259
ДО ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ АКАДЕМІЧНОЇ МОБІЛЬНОСТІ СУЧАСНОГО ВИКЛАДАЧА ЗВО Тетяна Горохівська, Вікторія Борова	263
ШЛЯХИ РЕФОРМУВАННЯ МЕДСЕСТРИНСЬКОЇ ОСВІТИ В ШВЕЙЦАРІЇ Ірена Хміляр	266
ЗНАЧУЩІСТЬ РЕЗУЛЬТАТІВ КОМПАРАТИВНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ БАКАЛАВРІВ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ Наталія Журавель	270
ПРОГРАМИ МІЖНАРОДНОЇ АКАДЕМІЧНОЇ МОБІЛЬНОСТІ ЯК ІНСТРУМЕНТ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОСТОРУ ВИЩОЇ ОСВІТИ Юлія Заячук	275
MAIN FEATURES OF INTERNATIONAL ACADEMIC MOBILITY OF PARTICIPANTS OF THE EDUCATIONAL PROCESS Lilia Hrynash, Khrystyna Gorbova	279

АКАДЕМІЧНА МОБІЛЬНІСТЬ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО УЧИТЕЛЯ ПРИРОДНИЧИХ НАУК

Галина Жирська

кандидат педагогічних наук, доцент

Наталія Міщук

кандидат педагогічних наук, доцент

Любов Барна

кандидат педагогічних наук, доцент

Алла Степанюк

доктор педагогічних наук, професор

Тернопільський національний педагогічний університет

імені Володимира Гнатюка

zhyrskal4@gmail.com

Згідно положення, затвердженого у 2019 році, в Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка (ТНПУ) право на академічну мобільність здобувачів освіти «може бути реалізоване на підставі міжнародних договорів про співробітництво в галузі освіти та науки, міжнародних програм та проєктів, договорів про співробітництво між університетом або його основними структурними підрозділами та вітчизняними/іноземними вищими навчальними закладами (науковими установами) та їх основними структурними підрозділами, а також може бути реалізоване учасником з власної ініціативи, підтриманої адміністрацією університету, в якому він постійно навчається або працює, на основі індивідуальних запрошень та інших механізмів» [1]. На сьогодні ТНПУ має більше сотні установ–партнерів, з якими укладено договори про співпрацю й успішно реалізуються різноманітні форми академічної мобільності: навчання за програмами академічної мобільності; мовне стажування; наукове стажування; участь у всеукраїнських та міжнародних конференціях; майстер-класи тощо.

На хіміко-біологічному факультеті ТНПУ у 2019 році впроваджено нову освітньо-професійну програму Середня освіта (Природничі науки) і вже започатковано низку заходів за програмою академічної мобільності. Так у 2021 році згідно угоди про співпрацю між ТНПУ та Уманським державним педагогічним університетом імені Павла Тичини (УДПУ) відбулася низка

лекцій для студентів двох університетів – здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти. Першими лекції в он-лайн форматі прочитали викладачі ТНПУ: доктор сільгосп. наук, професор, завідувач кафедри ботаніки і зоології Пида С. В.; кандидат біологічних наук, доцент кафедри хімії та методики її навчання Хоменчук В. О.; доктор пед. наук, професор кафедри загальної біології та методики навчання природничих дисциплін Степанюк А. В. Лекції науковців ТНПУ отримали високу оцінку усіх присутніх студентів та викладачів з університетів-партнерів: крім ТНПУ і УДПУ, ще й Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка (ЦДПУ) та Рівненського державного гуманітарного університету (РДГУ). Вони відзначали великий професіоналізм лекторів та вміння доступно розкрити складні механізми біологічних і хімічних процесів, проблеми методики викладання.

Для здобувачів освіти та науково-педагогічних працівників ТНПУ цінною була лекція «Теоретичні та практичні чинники становлення і розвитку системи підготовки учителів природничих наук в умовах реалізації Концепції Нової Української Школи», яку прочитав доктор пед. наук, академік НАПН України, професор, завідувач кафедри фізики та інтегративних технологій навчання природничих наук УДПУ Мартинюк М. Т. Лектором на високому науковому рівні було обґрунтовано проблему підготовки учителів природничих наук як відображення тенденцій інтеграції, диференціації і соціалізації природничо-наукового знання та відповідь на виклики освітньої практики. Для студентів особливо цінним було розкриття сутності змістових (теоретичних) і процесуальних (емпіричних) узагальнень як засобу інтеграції змісту та організації освітньої/навчальної діяльності здобувача освіти та їх ролі для формування цілісної наукової картини світу у майбутніх учителів природничих наук. Для колег-викладачів вишів важливим було обговорення досвіду побудови методичних систем підготовки учителів природничих наук на основі інтегрованого (галузевого) і диференційованого (предметного) підходів,

розробки науково-методичного супроводу і матеріально-технічного забезпечення підготовки майбутнього вчителя природничих наук.

Цікавою формою академічно мобільності для студентів всіх курсів бакалаврату та магістратури спеціальності 014 Середня освіта (Природничі науки) й інших спеціальностей хіміко-біологічного факультету ТНПУ стала участь за сприяння організації Best Educational Practices for Hearing Impaired Learners (Кращі освітні практики для учнів із вадами слуху) в онлайн-зустрічі з науковцями з Карлова університету (Прага, Чехія) Даною Мандіковою і Зденеком Дроздом, які показали серію цікавих фізичних експериментів з механіки і електростатики з урахуванням особливостей інклюзивної освіти. Нашим студентам надзвичайно сподобалися продемонстровані механічні експерименти, що стосувалися законів Ньютона, імпульсу сили та зміни моменту сили, стану невагомості й компенсації сил. Під час демонстрування дослідів з електростатики студенти побачили, як просто можна показати вияв електростатичної індукції, дію електростатичного маятника і двигуна, електростатичного пиловловлювача. Для дослідів використовувалися доступні для всіх предмети, підручні засоби, іграшки, навіть люди. Майбутні педагоги мали можливість познайомитися з новими підходами до практичної діяльності під час навчання фізики учнів, повправлятися у слуханні та розумінні англійської мови, а також поставити запитання з допомогою перекладача.

На хіміко-біологічному факультеті ТНПУ уже традиційними стали зустрічі студентів та викладачів зі стейкхолдерми освітніх програм, метою яких є створення умов для здобувачів щодо спілкування з педагогами-практиками та пошуку шляхів для удосконалення освітньо-професійних програм. Корисною була зустріч з консультантом Тернопільського комунального методичного центру науково-освітніх інновацій та моніторингу Козловською Л. П., яка поділилася досвідом педагогічної діяльності, своїм баченням професійного розвитку вчителя згідно вимог Нової української школи, інноваційними методиками вдосконалення професійної компетентності майбутніх учителів природничої освітньої галузі, серед яких проведення тренінгів, майстер-класів,

творчих майданчиків (локацій), організація роботи освітнього трансфер-містечка інноваційних можливостей в очному і дистанційному форматах тощо.

Надзвичайно цікавою була зустріч з Бак В. Ф., канд. пед. наук, вчителем біології Бахмутського НВК «ЗОШ I-III ст. № 11 – багатопрофільний ліцей» Донецької області та викладачем курсу «Природничі науки» відокремленого підрозділу Музичний коледж Дніпропетровської академії музики ім. М. Глінки. Бак В.Ф. як віце-президент Всеукраїнської культурно-освітньої асоціації Гуманної Педагогіки вже давно досліджує проблему біоетичного виховання у процесі вивчення природничих наук, шляхи інтеграції етичного, соціального та природничо-наукового знання. Рицар гуманної педагогіки обґрунтувала значення біоетичного світогляду як основи оновлення змісту та методологічних підходів до викладання шкільних предметів «Біологія» та «Природничі науки». Педагог «прожила» разом із здобувачами вищої освіти інтегрований урок на тему «Геном людини. Пам'ять роду та світло майбутнього в спадковій інформації людини». Приємно, що студенти ТНПУ були зацікавлені і зосереджені на розгляді проблем, окреслених Бак В.Ф., брали активну участь в обговоренні змісту заняття і продемонстрували належний рівень фахових компетентностей.

Проведені зустрічі були корисними як для здобувачів освіти, так і для викладачів, і для стейкхолдерів. Сподіваємося, що отримана інформація і приємні враження будуть стимулом до професійного зростання майбутніх і досвідчених педагогів. Науково-педагогічні працівники різних установ-партнерів засвідчили важливість такого виду діяльності, оскільки вона створює умови для удосконалення системи підготовки фахівців загалом та уточнення освітньо-професійних програм зокрема.

Література

1. Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність у Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка. Тернопіль, 2019. 17 с. URL: http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2019/Polozhennia_pro_poriado_k_realizatsii_prava_na_akademichnu_mobilnist.pdf (дата звернення: 20.11.2021).